

наси́льство, пошкодження особистого майна і незадоволення базових потреб.

The article contains some observations on the problem of domestic violence. It gives the latest results of statistics.. The article gives the information of the law system and shows the forms of violence. Governments have a vital role to play in breaking the cycle of domestic violence and protecting the youngest victims of domestic violence.

Key words: *domestic violence victims of domestic violence, law system, social services.*

СПИСОК основних ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Алексеєнко Т. Ф. Соціальна педагогіка теорія і технології: Підручник. - К.: Центр навчальної літератури, 2006. -314 с.
2. Безпалько О. В. Соціальна робота: Навчальний посібник. - К.: Центр навчальної літератури, 2004. - 351 с.
3. Максимова Н. Ю., Мілютіна К. Л. Соціально-психологічні аспекти проблем насильства. - К.: Центр навчальної літератури, 2003. - 337 с.
4. Парламентські слухання. Рівні права та рівні можливості в Україні: реалії та перспективи. - К., 2006. - № 2. - С. 35.

УДК 343. 543

**Очеретенко Т. Ю.,
Масловська Л. С.**

СЕКСУАЛЬНЕ НАСИЛЬСТВО ТА ЙОГО НАСЛІДКИ У ДІТЕЙ

У статті дається визначення сексуального насильства над дітьми в сім'ї і поза сім'єю, види насильства, вплив його на стан психічного здоров'я дітей залежно від віку.

Ключові слова: *дитина, сексуальне насильство, розбещення дітей, психологічне насильство.*

В психічному розвитку дитини раннього віку велику роль відіграють не тільки біологічні, але і соціальні фактори. Останні

насильника: вони уникають контакту з ним, плачуть при його наближенні, називають «страшним, вовком, звіром та іншими словами».

У дітей виникає нічне неутримання сечі і калу, пітливість, тривожність з зниженням фону настрою, патологічно звичні дії - мастурбації, гризіння нігтів, виривання волосся. Поведінка стає агресивною, імпульсивною з втратою відчуття небезпеки. Появляються фантазії бідного змісту, монотонні, з сексуальним підтекстом. В таких іграх діти перевтілюються в тварин, іноді наростає деперсоналізація. Коли діти знаходяться в образі тварини, вони вимагають до себе відповідного відношення оточуючих. В таких дітей страждає увага, злегка затримується розвиток пізнавальних функцій.

У старших дітей 4-6 років зміни в психіці більш виражені. Відмічається зниження настрою на фоні якого в поведінці відмічаються не відповідні віку сексуальні інтереси. Дівчатка переважно оголюються, можуть сідати на коліна незнайомих чоловіків, притискатися до них. Ігри і фантазії носять переважно відвертий сексуальний характер, відмічаються елементи агресії (ламають ляльки, рвуть на них одяг, відривають руки, ноги). Більшість дітей є довірливими, можуть повністю коритися насильнику. В дітей відмічаються двоякі відчуття до насильника: інтерес до таємниці, яка зв'язує їх з ним, страх відкрити її іншим з одночасною прив'язаністю до насильника і страх його (особливо, коли він близький родич). У хлопчиків затримується формування стереотипу статевої поведінки.

У дітей цього віку неспокійний, переривистий сон з нічними страхами, з патологічно звичними діями (смокчуть пальці, гризуть нігті, мастурбують), неутримання сечі і калу, поява закріпів.

Діти 7-13 років. У цих дітей переважають виражені афективні розлади з перевагою астенодепресивних станів. Появляються аутистичні прояви, порушення комунікативності, уникання однолітків, відмова від відвідування школи. У них знижується пізнавальна діяльність в процесі занять, погіршується успішність. В дітей (молодших школярів) наростає деперсоналізація (перевтілюються в тварин і птахів і довго себе так ведуть).

У дітей 11-13 років мінялося відношення до свого зовнішнього вигляду і ходи. Дівчатка часто проводять час біля дзеркала, приглядаючись до «змін» своєї фігури, обличчя, частин тіла. У хлопчиків може змінюватись сексуальна орієнтація.

5. Сухарева Г. Є. Клінічні лекції по психіатрії дитячого віку. М. 1955.
6. Догадіна М. А. Особливості психосексуального розвитку малолітніх і неповнолітніх потерпівши - жертв сексуального насилля: Автореф. дис. Канд. мед. наук. М. 1998.
7. Проселкова М. С., Козловська Г. В., Платонова М. Є. Психічні розлади дітей після сексуального насилля. Журн. неврол. і психіатрії. 2006.

УДК 343. 226: 373. 6: 36

Поліщук Ю. Й.

СІМЕЙНЕ НАСИЛЬСТВО НАД ДІТЬМИ ЯК СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

В статті розглянуто світові тенденції висвітлення проблеми, підходи попередження та соціально — педагогічна робота з насиллям в сім'ї. На даний час в світовій практиці виділяють такі підходи, які можуть бути застосовані з метою попередження насильства в сім'ї стосовно дітей.

Ключові слова: дитина, сім'я, сімейне насильство.

Однією з актуальних проблем, над якою замислюється людство є профілактика і подолання будь-яких проявів насильства щодо дітей. Слід відзначити, що протягом останнього десятиліття намітилась тенденція до усвідомлення насильства в сім'ї як серйозної і масштабної проблеми.

Згідно з офіційними даними насильство в сім'ї є достатньо поширеним явищем в Україні: 30 - 40% всіх насильницьких злочинів відбуваються в сім'ї. Згідно з свідченням дітей у 45 - 49 % сімей практикується насильство над ними [7]. Якщо врахувати погрози, залякування, фізичні покарання та інші види насилля, то практично кожна дитина стикається з проявами жорстокості, тиску або насильства над нею зі сторони батьків чи інших членів родини.

Протягом останнього десятиліття спостерігається пошук і розробка питань сімейного насильства (Ю. Якубов, Н. Лавриненко, М. Московка, О. Балакірева та ін.). Наукові основи психолого-педагогічної діяльності щодо попередження причин та